

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi (Kırşehir İli Uygulaması)*

Hakkı ULUCAN¹, Ünal TÜRKÇAPAR²
Bekir BARIŞ CİHAN³

ÖZ

Bu araştırmanın amacı; Kırşehir il ve ilçelerinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin görev yaparken meslekte karşılaştıkları sorunları; Okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar, Okul ve fiziki şartlar ile karşılaşılan sorunlar, Öğretmenlerin aldıkları eğitim yönünden karşılaşılan sorunlar, Öğrenci ve ailesi ile karşılaşılan sorunlar ve Strese neden olan sorunlar bakımından tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim ve öğretim yılında, Kırşehir il ve ilçelerinde görev yapan toplam 84 beden eğitimi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Doğanay (2006) tarafından geliştirilen “Problem tarama” ölçeği kullanılmış olup, ölçeğin alfa güvenirlik katsayısı .71’dir. Araştırmadan elde edilen verilerin analizi bilgisayarda SPSS 15 istatistik paket program ile yapılmış olup, Değişkenler arasında ilişki ve farklarda 0.05 önem düzeyi dikkate alınmıştır. Araştırmanın sonucunda; Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunların tespitinde puan ortalamalarına göre, tüm alt boyutlarda orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre, Okul yönetimi ile ilgili sorunlar alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanırken, Kıdem değişkenine göre okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar ve strese neden olan sorunlar alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Beden eğitimi, öğretmen, mesleki sorunlar.

A Study on the Problems faced by Physical Education Teachers in their Profession (An Application of Kırşehir Province)

ABSTRACT

The purpose of this study is to identify the problems faced by physical education teachers, who work in Kırşehir province and its districts, in their day-to-day working in terms of problems faced in relation to School Management, problems in relation to the School and physical conditions, problems in relation to the training received by Teachers, problems in relation to the Students and their families, and problems that lead to stress. The focus group of the study consists of 84 Physical education teachers who work in

* Bu çalışma 31 Mayıs-2 Haziran 2012 tarihinde yapılan II. Uluslararası Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresinde Bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Yrd.Doç.Dr., Ahi Evran üniversitesi BESYO hulucan@ahievran.edu.tr

²Yrd. Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi BESYO turkcaparunal@hotmail.com

³Öğretmen Bediha Köksal Güler İlköğretim Okulu Merkez/Kırşehir bekirbaris_cihan@hotmail.com

Kırşehir and its districts during 2011-2012 school year. Within the scope of the study, "Problem screening" scale, which is developed by Doğanay (2006) was used as a tool for data collection, the alpha reliability coefficient of the scale is 71. A package program was used in analyzing the data obtained through the study and 0.05 significance level stood out with regard to relation and differences among variables. In consequence of the study, the problems faced by gym teachers in their day-to-day working are found to be at an average level at all sub-dimensions according to the average points they got from the scale. According to the sex variable, while the problems relating to School Management sub-dimension appear to have a significant difference, there was no significant relationship at sub-dimensions of problems in relation to School and physical conditions, problems in relation to trainings received by Teachers, problems in relation to Students and their families and problems that lead to stress.

Keywords: Physical education, teacher, professional problems.

GİRİŞ

Çağımızda devamlı olarak değişen ve gelişen teknoloji bireyler üzerinde etki oluşturmaya başlamıştır, bu noktada eğitimin işlevi toplum üzerindeki bu etkiye karşı nitelikli insan gücü yetiştirmektir. Bilindiği gibi nitelikli insan gücünde fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak sağlıklı olmayı gerektirir, Bu durum beden eğitimi ve sporun temelini oluşturan çok yönlü hareket çeşitlerini ve prensiplerini içeren beden eğitimi ve spor eğitimiyle kazanılır (İklim, 2006: 15). Bu yönüyle beden eğitimi dersi eğitimin çok önemli bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eğitimin gerçekleştirilebilmesinde en önemli unsur öğretmendir, öğretmen öğrenmeyi klavuzlayan ve sağlayan kişidir (Demirel ve Esed, 2005). Okullardaki eğitim programlarının amaçlarına ulaşması ve fiziksel aktivitelerin bireylerde yaşam tarzı haline gelebilmesi için gerekli en önemli unsurlardan biriside öğretim kurumlarındaki beden eğitimi öğretmenleridir (Tamer ve Pulur, 2001). Öğretmenlerin beden eğitimi dersini gereği gibi işleyebilmeleri için okul yönetimi, okulun fiziki şartları, öğrencilerin ve ailelerin beden eğitimi dersine karşı tutumları, iş stresi ve hizmet öncesi aldıkları eğitimin işlerliği öğretmenlerin iş doyumunu ve verimliliği açısından çok önemlidir.

Okul yönetiminin beden eğitimi dersine karşı tutumu dersin ve öğretmenin hedeflerine ulaşması açısından çok önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde birçok alanda olduğu gibi yönetim alanında da değişim ve gelişim yaşanmaktadır. Bu değişim geleneksel yönetim anlayışından çıkıp çağdaş daha ileri bir yönetim anlayışına doğru değişmektedir. Eğitimde verimliliği arttırabilmek için değişen bilgi ve teknolojiye uyum sağlayabilmek sınırlı kaynakları en verimli şekilde kullanabilmek ve eğitim personeli ile işbirliği yapmak yönetici davranışları ile olacaktır (Çelik, 2008: 28). Bu işbirliği sonucunda beden eğitimi öğretmeni ile okul idaresinin eşgüdümlü bir şekilde çalışması ve derse yönelik istek ve taleplerin yönetim tarafından olumlu bir şekilde karşılanması dersin ve öğretmenin amaç ve hedeflerine ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

Eğitim kurumlarımızda beden eğitimi dersinin verimli ve spor etkinliklerinin sağlıklı bir şekilde yapılmasına imkan sağlayacak spor tesislerimiz yok denecek kadar azdır. 21 yüzyılın insanını yetiştirecek olan okullarımızda bu tesislerin en az derslikler kadar önemli olduğu bina ile bir bütün olarak düşünülmesi gerekmektedir (Ugur, 2006: 98). Bu tesislerle beraber araç –gereç ve dersin çok yönlü olarak işlenebilmesi için gerekli malzemenin temin edilmesi öğretmenin daha fazla konu ve alanda eğitim vermesini sağlayacaktır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet öncesinde aldıkları eğitimin yeterlilikleri öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin başarılı olması ve öğrencilerin öğrenmeye motive edilmesi açısından çok önemli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bireyleri yetiştirme görevleri bulunan öğretmenlerinde yeterli eğitim, öğretim anlayışına, bilgisine sahip olması (Arslan ve Sümbül, 2006) Hem öğrencilerin beden eğitimi ve spor konusunda çok yönlü ve nitelikli eğitim almasını sağlayacak hem de, bu öğrencilerin yaşam boyu sporu bir hayat felsefesi olarak algılamalarını sağlayacaktır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin gerek akademik gerek sosyal olarak diğer öğretmenlik gruplarından farklı özelliklere sahiptir. Beden eğitimi öğretmenlerinden beklentiler hem kurumsal hem de okul yöneticileri, öğretmenler, veli ve öğrencilerin beklentileri olarak diğer öğretmenlerden farklı görünmektedir. Bu değişik beklentiler beden eğitimi öğretmenlerinin görev ve rol karmaşası ya da çelişmesine neden olabilmektedir (Gencay, 2007: 766). Çünkü bir taraftan beden eğitimi ve spor derslerinin icrasını yerine getiren beden eğitimi öğretmenin diğer taraftan ulusal bayramlara hazırlık programlarını oluşturma ve yürütme, okul içi – dışı sportif faaliyetlere katılma ve düzenleme, antrenörlük, koçluk gibi yoğun ve geniş bir iş yelpazesi olan meslekleri icra etme gayreti içinde olması beden eğitimi öğretmenlerini stresli bir ortamda görev yapmalarına sebep olmaktadır (Kırımoğlu ve Ark. 2011: 146).

İlköğretim kademesinde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ders aktivitelerine katılımı büyük ölçüde anne ve babalarının konuya olan bakış açısıyla ilgilidir. Ailelerin bu konudaki yaklaşımı, çocuklarının bu aktivitelere katılıp katılmamaları noktasında neredeyse en belirleyici unsurdur. Fakat ne var ki bir çok aile çocuklarının bu faaliyetlere katılımına sıcak bakmamaktadır. Türk toplumunda genel bir kanı haline gelen sporun akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği fikri ve sakatlanmalara neden olduğu düşüncesi, ailelerin olumsuz tavır sergilemesinde başlıca etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak okul aile ilişkilerinin verimli bir şekilde işlediği ülkelerde, çeşitli çalışmalarla aileler bilinçlendirilerek bu yöndeki problemler büyük ölçüde azaltılmıştır (Öncü ve Güven, 2011:29).

Yukarıdaki bilgilere ve bu güne kadar yapılmış çalışmalara göre, Türkiye’de beden eğitimi ve spora gereken ilgi ve önem gösterilmemektedir. Bu ilgisizlik derse gereken önemin verilmemesine neden olmuştur. Maalesef okullarımızda öğretmen eksikliği tesis, salon, malzeme eksikliği, okul yöneticileri ve öğrenci

velilerinin derse karşı yaklaşımları, ders saatlerinin yetersiz olması, dersin uygulamasını ve etkinliğini olumsuz yönde etkilemektedir (M.E.B., 1997). Bu durum beden eğitimi öğretmenin iş verimini dışsal sebeplerden dolayı olumsuz yönde etkileyebilir.

Buradan hareketle bu çalışmanın amacı; Kırşehir’de görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları problemleri tespit etmek ve bu tespitlerin cinsiyet ve kıdem değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada betimsel nitelikli tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar ilgilenilen durumu tanımlamayı amaçlamaktadır. Tarama modeli ise var olan durumu, var olduğu biçimde ve nesnel bir yaklaşım ile ortaya koyma üzerine temellenmektedir (Karasar, 1999: 28) Bu çalışmada Kırşehir de görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunların incelenerek betimlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim ve öğretim yılında Kırşehir’de il ve ilçelerdeki ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapan 17 Bayan, 67 Erkek olmak üzere toplam 84 beden eğitimi öğretmeni oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, Aydoğan (2006) tarafından geliştirilen “problem tarama” ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 41 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar ve madde sayıları incelendiğinde, “Okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar” alt boyutunda 12 madde, “Okul ve fiziki şartlar ile karşılaşılan sorunlar” alt boyutunda 8 madde, “Öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar” alt boyutunda 3 madde, “ Öğrenci ve ailesi ile ilgili sorunlar” alt boyutunda 7 madde ve “Strese neden olan sorunlar” alt boyutunda 11 maddeden oluşmaktadır. Beden eğitimi öğretmenlerinin verilen ifadelerle ilişkin tepkilerini belirlemek amacı ile beşli likert derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Ölçek; Hiç bir zaman (1) ve Her zaman (5) arasında seçeneklerden oluşmuştur. Ölçekten alınan puan ortalamaları arttıkça sorunlar azalmakta, ölçekten alınan puan ortalamaları düştükçe sorunlar artmaktadır. Aydoğanın (2006) yapmış olduğu çalışmada Ölçeğin alfa güvenirlik katsayısının .71 olduğu saptanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen verilerin analizinde SPSS 15 paket programı kullanılmıştır. Problem tarama ölçeği ile toplanan veriler üzerinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama kuruskal wallis testi ve mann whitney u testi

yapılarak elde edilen sonuçlar ve yorumlarda 0,05 önem düzeyi dikkate alınmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Karşılaştıkları Sorunların Alt Ölçeklerine Göre Ortalamaları*

Alt Ölçekler	N	$\bar{X}$	Ss	Min	Max
Okul Yönetimi	84	3,35	,477	1,75	4,92
Okulun Fiziki Şartları	84	3,16	,620	1,00	4,38
Aldıkları Eğitim	84	3,17	,626	1,67	4,33
Öğrenci ve Ailesi	84	3,28	,523	1,29	4,14
Strese neden olan	84	3,38	,451	1,64	4,36

Tablodaki bulgulara göre, beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunların tespitinde alt ölçek ortalamaları incelendiğinde, Okul yönetimi ile ilgili sorunlar $\bar{X} = 3,35$, Okulun fiziki durumu ile ilgili karşılaşılan sorunlar $\bar{X} = 3,16$, öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar $\bar{X} = 3,17$, öğrenci ve ailesi ile ilgili karşılaştıkları sorunlar $\bar{X} = 3,28$ ve meslekte strese neden olan sorunlar $\bar{X} = 3,38$ 'dir. Bu ortalamalara göre beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunlar tüm alt boyutlarda orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Meslekte Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi*

Alt Ölçekler	Cinsiyet	N	Sıra ort.	Sıra top.	U	P
Okul yönetimi ile sorunlar	Bayan	17	31.94	543.0	390	,045
	Erkek	67	45.18	3027.00		
Okul ve fiziki sorunlar	Bayan	17	34.88	593.00	440	,146
	Erkek	67	44.43	2977.00		
Aldıkları eğitim ile ilgili sorunlar	Bayan	17	39.18	666.00	513	,522
	Erkek	67	43.34	2904.00		
Öğrenci ve ailesi ile ilgili sorunlar	Bayan	17	51.24	871.00	421	,096
	Erkek	67	40.28	2699.00		
Strese neden olan sorunlar	Bayan	17	40.21	683.50	530	,663
	Erkek	67	43.08	2886.50		

Tablodaki bulgulara göre beden eğitimi öğretmenlerini meslekte karşılaştığı sorunların Cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, Okul yönetimi ile ilgili

sorunlar alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($P < 0,05$), Farkın sıra ortalamaları puanlarına göre erkeklerin lehine olduğu görülmektedir. Bu arada okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar, öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, öğrenci ve ailesi ile karşılaşılan sorunlar ve meslekte strese neden olan sorunlar alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($P > 0,05$).

Tablo 3. *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Çalışma Yılları (Kıdem) Göre Meslekte Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi*

Alt Ölçekler	Kıdem	N	Sıra ort.	Sd	X ²	P
Okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar	1-5	14	30,96	4	5,38	,250
	6-10	37	41,84			
	11-15	23	49,20			
	16,20	8	47,75			
	21>üzeri	2	37,50			
Okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar	1-5	14	28,07	4	11,23	,024
	6-10	37	41,38			
	11-15	23	46,07			
	16,20	8	54,44			
	21>üzeri	2	75,50			
Aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar	1-5	14	42,07	4	2,82	,588
	6-10	37	43,58			
	11-15	23	37,00			
	16,20	8	52,50			
	21>üzeri	2	48,75			
Öğrenci ve ailesi ile ilgili sorunlar	1-5	14	42,86	4	8,05	,090
	6-10	37	37,12			
	11-15	23	42,85			
	16,20	8	58,88			
	21>üzeri	2	70,00			
Strese neden olan sorunlar	1-5	14	35,29	4	13,38	,010
	6-10	37	34,59			
	11-15	23	53,67			
	16,20	8	57,94			
	21>üzeri	2	49,00			

Tablodaki bulgulara göre beden eğitimi öğretmenlerini meslekte karşılaştığı sorunların Kıdem değişkenine göre incelendiğinde, Okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar ve strese neden olan sorunlar alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanırken ($P < 0,05$), Okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar, Öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, Öğrenci ve ailesi ile karşılaşılan sorunlar alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($P > 0,05$).

TARTIŞMA

Bu araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunlar, Okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar, okul ve fiziki şartları ile karşılaşılan

sorunlar, öğrenci ve ailesi ile karşılaşılan sorunlar, öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve strese neden olan sorunlar ile ilgili farklı değişkenlere dayalı olarak saptanmaya çalışılmıştır.

Beden Eğitim Öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarda, okul yönetimi ile karşılaştıkları sorunların orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Yapmış olduğumuz araştırmada okul yönetimlerini ve diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi derslerini yeterince önemsemedikleri ve gereken desteği tam anlamı ile vermedikleri tespit edilmiştir. (Aras 2000, Çumralıgil 2003, Uğur 2006, Çelik 2008) yapmış oldukları araştırmalarda benzer bulgularla bizim çalışmamızı desteklerken, (Çalgın 2003 ve Baykoçak 2002) Yapmış oldukları araştırmada okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine karşı olumlu yaklaşıtlarını tespit etmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin görev yaptıkları okulların spor alt yapısı ve fiziki şartları ile ilgili sorunlarla orta düzeyde karşılaştıkları tespit edilmiştir. Okullarda araç gereç tesis alt yapı ve fiziksel ortamın istenilen düzeyde olmadığı bulgusuna varılmıştır. (Çumralıgil 1995, Aydın 2002, Baykoçak 2002, Çalgın 2003, Çolakoğlu 2004, Uğur 2006, Çelik 2008), yapmış oldukları çalışmalarda benzer bulgulara rastlamışlardır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerin aileleri ile karşılaştıkları sorunların orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin çocuklarının gelecek konusunda kaygıları ÖSS ve SBS gibi sınavların çocukların gelecekte daha etkili olması ve bu sınavlarda beden eğitimi ve spor alanından soru çıkmamasından dolayı beden eğitimi derslerine yeterince destek ve önem vermedikleri görülmektedir. (Uğur 2006, Çetin 2007) yapmış oldukları araştırmalarda bizim araştırmamızdaki bulguları destekler mahiyette sonuçlara ulaşmışlardır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunların orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin kendilerini yetersiz görmemektedirler fakat gelişen teknoloji ve şartlara göre kendilerini yenileyebilmek için destek gerekirse hizmet içi eğitim almak istemektedirler. (Ilkım 2006, Kul 2008, Gündüz ve Yılmaz 2009) yaptıkları çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşmışlardır.

Beden eğitimi öğretmenleri görev yaptıkları okullarda strese neden olan sorunlar karşısında orta düzeyde karşılaştıkları tespit edilmiştir. Özellikle okul yönetimi ve diğer branş hocalarının beden eğitimi dersine olumsuz bakış açıları (Çelik, 2008), Öğrenci ve velilerle karşılaşılan problemler (Çetin, 2007), okullardaki fiziksel şartlar, alt yapı eksikliği ve ders için gerekli malzemenin eksikliği (Çalgın 2002) yardımcı hizmet elemanlarının azlığı ve okul içi ve dışı faaliyetlerin yoğunluğu beden eğitimi öğretmenlerinin ruh sağlığını olumsuz yönde etkilemesi mesleki stresi tetiklemektedir. Yapılan araştırmalara göre ülkemiz öğretmenlerinin ruh sağlığının gittikçe bozulduğunu, ekonomik sıkıntılar yüzünden, toplumun gösterdiği saygın yere sahip olmayan

öğretmenlerin sıkıntılarını okula yansıttıkları ve bunalıma düştükleri tespit edilmiştir (Pehlivan, 2000).

Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştığı sorunların cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde, Okul yönetimi ile ilgili sorunlar alt boyutta anlamlı farklılığa rastlanırken farkın erkeklerin lehine olduğu görülmektedir. (Baykoçak 2002, Aydoğan 2006 ve Gökteş 2011) yapmış oldukları araştırmada okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar alt boyutta cinsiyet değişkenine göre bayan beden eğitimi öğretmenlerinin okul yönetimi ile daha fazla sorun yaşadıklarını tespit etmişlerdir. bu sonuçlar bizim araştırmamızın sonuçları desteklemektedir. Beden eğitimi öğretmenleri açısından okul içi ve dışı faaliyetlerin yoğun olması, beden eğitimi öğretmenlerinden okul yönetimlerinin her zaman üst düzeyde performans beklemesi, bayan öğretmenlerin aile içi görev ve sorumlulukları, erkeklere göre daha narin ve hassas olan bayan beden eğitimi öğretmenlerinin erkek beden eğitimi öğretmenlerine oranla okul yönetimleri ile daha fazla sorun yaşamasına sebep olabilir. (İlkım, 2006, Uğur 2006 ve Kul 2008) beden eğitimi öğretmenlerinin okul yönetimi ile ilgili sorunlarının cinsiyet değişkenine göre aynı derecede etkilendikleri bulgusuna varmışlardır. Bu arada, Okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar, Öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, Öğrenci ve ailesi ile karşılaşılan sorunlar ve Meslekte strese neden olan sorunlar alt boyutlarında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerini meslekte karşılaştığı sorunların çalışma yıllarına (Kıdem) değişkenine göre incelendiğinde Okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar ve strese neden olan sorunlar alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($P < 0,05$). Okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar alt boyutta sıra ortalamalarına bakıldığı zaman kıdemlerine göre en yüksek ortalamadan itibaren sırasıyla, 21 ve üzeri, 16-20, 11-15, 6-10, ve 1-5 arasında sıralandığı görülmekte olup öğretmenlerin kıdemleri arttıkça okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunları daha az hissettikleri söylenebilir. Yaşar (2008) Beden eğitimi öğretmenlerinin okulla ilgili sorunlarına yönelik yapmış olduğu araştırmada kıdemi yüksek öğretmenlerin merkezi okullarda çalışmaları ve bu okulların tesis, alt yapı, araç-gereç ve malzeme konusunda taşrada görev yapan öğretmenlerden daha avantajlı olduklarını belirtmiştir. Baykoçak (2002) beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunlarına yönelik olarak yapmış olduğu araştırmada okul ve fiziki şartlar alt boyutta kıdemi az olan öğretmenlerin, kıdemi yüksek olan öğretmenlere göre daha çok sorun yaşadıklarını tespit etmiştir. Bu çalışmaların sonuçları bizim yapmış olduğumuz çalışmamızın sonuçlarını desteklerken, Taymaz (2011) Devlet ve özel okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerine yönelik olarak yapmış olduğu çalışmada beden eğitimi dersinin gereği gibi işlenmesi için araç-gereç, malzeme, tesis ve alt yapı eksikliklerinin kıdemi yüksek olan öğretmenler tarafından daha fazla sorun olarak algılandığı tespit etmiştir.

Strese neden olan sorunlar alt boyutta sıra ortalamalarına bakıldığı zaman en yüksek ortalamadan itibaren sırasıyla, 16-20, 21 ve üzeri, 11-15, 1-5, ve 6-10 arasında sıralandığı görülmekte olup öğretmenlerin kıdemleri arttıkça strese

neden olan sorunları daha az hissettikleri söylenebilir. Strese neden olan sorunlar alt boyutunda Erkmen ve Çetin (2008) Beden eğitimi öğretmenlerinin stresle başa çıkma tarzlarını inceledikleri araştırmada öğretmenlerin hizmet süreleri ile birlikte artan deneyimlerinin olumlu bir sonucu olarak dine sığınma ve kaçma soyutlanma tarzlarını kullanımında azalmaya sebep olduğu vurgulanmıştır. Bozkurt (2005) Öğretmenlerde stres yaratan yaşam olaylarına yönelik olarak yapmış olduğu araştırmada öğretmenlerin meslekte çalışma süreleri arttıkça deneyimlerinin de artması öğretmenleri stresle başa çıkmada problem çözmeye ve aktif yöntemleri kullanmada avantaj sağladığını tespit etmiştir. Yılmaz ve Tabak (2005) Stresin kaynakları ve stresin öğretmenlik mesleğindeki yerine yönelik yapmış olduğu çalışmada, ekonomik sebepler, eğitim programlarının sık değişmesi, öğretmenlik mesleğinin toplumdaki değerinin azlığı, malzeme ve alt yapı eksiklikleri en önemli stres kaynakları olarak belirlemiştir. Araştırmada diğer alt boyutlarda ise, Okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar, Öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, Öğrenci ve ailesi ile karşılaşılan sorunlar alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($P > 0,05$).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda; Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunların ölçekten aldıkları puan ortalamalarına göre, tüm alt boyutlarda orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre, Okul yönetimi ile ilgili sorunlar alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanırken. Okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar, Öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, Öğrenci ve ailesi ile karşılaşılan sorunlar ve Meslekte strese neden olan sorunlar alt boyutlarında anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır. Kıdem değişkenine göre, Okul ve fiziki şartlar ile ilgili sorunlar ve strese neden olan sorunlar alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanırken, Okul yönetimi ile karşılaşılan sorunlar, Öğretmenlerin aldıkları eğitim ile ilgili karşılaştıkları sorunlar, Öğrenci ve ailesi ile karşılaşılan sorunlar alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuçlara göre aşağıdaki önermelerde bulunulabilir;

1. Okul içerisinde beden eğitimi dersine gereken önemin ve desteğin verilmesi gereklidir. Bu durumda okul yöneticilerine, diğer branş öğretmenlerine ve ailelere yönelik olarak eğitim faaliyetleri (konferans, seminer ve bilgilendirme toplantıları) düzenlenmelidir.
2. Yeni yapılacak okulların projelerinde spor tesislerine yer verilmeli, tesisi olmayan mevcut okulların yerel yönetimler, spor kulüpleri ve spor tesisi olan okullarla iş birliği yaparak derslerin daha verimli işlenmesinin sağlanması gerekir.
3. Okullarda derslerin daha etkin ve verimli biçimde işlenebilmesi için araç-gereç, malzeme konusunda beden eğitimi öğretmenlerine yardımcı olunmalıdır.
4. Beden eğitimi öğretmenleri için mutlaka belirli dönemlerde mesleki anlamda gelişimlerini sağlamak için hizmet içi eğitim kursları verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Aras, A., E. (2000) “İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar”. Anadolu Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir
- Arslan, C. Ve Sünbül, A. M. (2006) Öğretmen Yeterlilikleri Ölçeğinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2) 217-231
- Aydın, N., A.(2002) “Ankara’daki Özel ve Resmi Orta Öğretim Kurumlarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Bazı Mesleki Nitelikleri ve Ders Dışı Çalışmalara Katılmalarının Karşılaştırılması”. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Baykoçak, C. (2002) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki Sorunları ve Tükenmişlik Düzeyleri (Bursa İli Uygulaması)”. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Sakarya
- Bozkurt, N. (2005). İlköğretim Öğretmenlerinde, Stres Yaratan Yaşam Olayları Ve Stresle Başa çıkma Tarzlarının Çeşitli Değişkenlerle İlişkisi, *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya
- Çalgın, R. E. (2003) “Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunları tespiti üzerine bir araştırma (Niğde ili uygulaması)”. Niğde üniversitesi, Sosyal bilimleri enstitüsü, yüksek lisans tezi, Niğde
- Çelik, A. (2008) “Beden Eğitimi Öğretmenlerin Okul içi Okul Dışı faaliyetlerde Karşılaştıkları sorunların İncelenmesi (Trabzon İli Uygulaması)”. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Çetin, M. (2007) “Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Kırşehir Örneği)”. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Çolakoğlu, T. (2004) “Sporun Toplumaya Yaygınlaştırılması Açısından Okul Sporları”. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Doktora Tezi. Ankara
- Çumralgıl, B. (1995) “Seçilmiş Bazı İllerdeki Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yapısı ve Sorunları”. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara
- Demirel, Ö., Esed, Y. (2001) *Öğretim İlke ve Yöntemleri.*, Milli Eğitim Basım Evi. Ankara
- Doğanay, H. (2006) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Karşılaştıkları Sorunlar”. (Trabzon ili Uygulaması), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Erkmen, N. Çetin, M. Ç. (2008) Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Bazı Değişkenlerle İlişkisi. *Selçuk üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19).
- Gencay, Ö., A. (2007) Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İş Doyumu ve Mesleki Tükenmişliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (2).
- Göktaş, Z., Özmaden, M., Yetim, A, A. (2011) Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Karşılaştıkları Sorunlar (Balıkesir İli Uygulaması). *Selçuk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13 (1), 112-118
- Ilkım, M. (2006) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Çalışma Şartlarına Göre Beden Eğitimi Dersinin Nasıl İşlediklerinin Değerlendirilmesi (Malatya ili Uygulaması)”. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Malatya

- Karasar, N. (1999) *Bilimsel Araştırma yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Nobel Yayınevi. Ankara
- Kırımoğlu, H., Yıldırım, Y., Temiz, A. (2011) İlk ve Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Stresle Başa Çıkma Tarzlarının İncelenmesi (Aydın İli Örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı:2. 113-114
- Kul, M. (2008). “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sorunları ve Performanslarına Etkileri (Sakarya İli Örneği)”. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Sakarya.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1997). *İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışma Rehberi*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlar Dairesi Başkanlığı. Ankara.
- Öncü, E., Güven, Ö. (2011) Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımına Yönelik Tutumları. *Spor ve Performans Dergisi*, Cilt 2, Sayı:2. 28-27
- Pehlivan, İ. (2002) *İş Yaşamında Stres*, Pagem Yayınları, Ankara.
- Sönmez, T., Sunay, H. (2004) Ankara’daki Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Sorunlarına İlişkin Bir İnceleme. *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı:162. 270-280
- Tamer, K., Puler, A. (2001) *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Kozan Ofset Mat. San ve Tic. Ltd. Ankara
- Taymaz, H. (2011) “Devlet ve Özel Sektör İlköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Sorunlarının Araştırılması (Antalya ili örneği)”. Mehmet Akif Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Burdur.
- Uğur. A. O. (2006) “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yaklaşımları ve Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma (Ankara ili Örneği)”. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Ankara
- Yılmaz, P., Tabak, R.S (2002) Samsun İli Havza İlçesi Merkez ve Köylerde Görevli Öğretmenlerin İş Stres Faktörleri. *Sağlık Eğitim Dergisi*, Yıl:3, Sayı:3-4

SUMMARY

The purpose of this study is to identify the problems encountered by physical education teachers while carrying out their duties in the city centre and surrounding districts of Kırşehir such as problems with regard to the school administration, problems with regard to the school and its physical conditions, problems with regard to their own education, problems with regard to students and their families and problems causing stress, and to reveal whether resulting findings vary according to such variables as their gender and years of experience in the profession (seniority).

In this study, descriptive survey model is applied. Descriptive researches target to describe the situation in question. On the other hand, the survey model is based on presenting the existent situation as it exists with an objective approach (Karasar; 1999). In this study, the problems encountered by physical education teachers working in the city of Kırşehir during the practice of their profession are tried to be analysed and described. The study group of this research is comprised of 84 physical education teachers in total who work in primary and secondary schools in the city centre and surrounding districts of Kırşehir during the school year 2011-2012, and of whom 17 are women and 67 are men.

In this research, the problem scanning scale developed by Aydoğan (2006) is used as data collection tool. The scale is composed of 41 items and 5 sub-dimensions. If we break down the sub-dimensions and articles, we can see that the sub-dimension "Problems with regard to the school administration" consists of 12 items, the sub-dimension "Problems with regard to the school and its physical conditions" 8 items, the sub-dimension "Problems with regard to their own education" 3 items, the sub-dimension "Problems with regard to students and their families" 7 items and the sub-dimension "Problems causing stress" 11 items. A five-point likert scale is used in order to identify the reactions of physical education teachers with respect to these items. The scale includes response levels varying from Never (1) to Always (5). Problems become less frequent as the average score obtained from the scale goes higher and they become more frequent as the average score obtained from the scale goes lower. In the study carried out by Aydoğan (2006), the alpha reliability coefficient of the scale is found to be .71. This proves that the scale can be used as a data collection tool in defining the problems encountered by physical education teachers during the practice of their profession. SPSS 15 software collection is used in the analysis of data obtained from this research. A significance level of 0.05 is taken into consideration in results and interpretations acquired through frequency, percentage, arithmetic mean, the Kruskal-Wallis and the Mann-Whitney U tests from data obtained with the problem scanning scale.

According to Table 1 created from the findings of the research, following subscale averages are obtained for respective problems encountered by physical education teachers during the practice of their profession; Problems with regard

to the school administration $\bar{X}=3.35$, Problems with regard to the school and its physical condition $\bar{X}=3.16$, Problems with regard to their own education $\bar{X}=3.17$, Problems with regard to students and their families $\bar{X}=3.28$ and Problems causing work related stress $\bar{X}=3.38$. According to these averages, it is found that the problems encountered by physical education teachers during the practice of their profession are medium-level in all sub-dimensions.

When the problems encountered by physical education teachers during the practice of their profession are analysed with respect to the gender variable according to the findings set out in the Table 2, a significant variation is observed in the sub-dimension of Problems with regard to the school administration ($P<0.05$) while no significant variation is observed in the sub-dimensions of Problems with regard to the school and its physical conditions, Problems with regard to their own education, Problems with regard to students and their families and Problems causing work related stress ($P>0.05$).

When the problems encountered by physical education teachers during the practice of their profession are analysed with respect to the years of experience (seniority) variable according to the findings set out in the Table 3, a significant variation is observed in the sub-dimensions of Problems with regard to the school and its physical conditions and Problems causing work related stress ($P<0.05$) while no significant variation is observed in the sub-dimensions of Problems with regard to the school administration, Problems with regard to their own education and Problems with regard to students and their families ($P>0.05$).

At the end of the research, it is found that the problems encountered by physical education teachers during the practice of their profession are medium-level in all sub-dimensions according to their scale averages. With respect to the gender variable, a significant variation is observed in the sub-dimension of Problems with regard to the school administration while no significant variation is observed in the sub-dimensions of Problems with regard to the school and its physical conditions, Problems with regard to their own education, Problems with regard to students and their families and Problems causing work related stress. With respect to the seniority variable, a significant variation is observed in the sub-dimensions of Problems with regard to the school and its physical conditions and Problems causing work related stress while no significant variation is observed in the sub-dimensions of Problems with regard to the school administration, Problems with regard to their own education and Problems with regard to students and their families.